Michael Haulică - COPIII LILIACULUI

Inginer de meserie, Michael Hăulică a debutat după 1989, fiind, între altele, autorul "*celei mai percutante schiţe – de fapt, un poem în proză – din SF-ul românesc*": ***Madia Mangalena – dincolo de ură***, text reluat de mai multe ori, în publicaţii de prestigiu, precum ***TIMPUL*** ieşean sau ***ArtPANORAMA***, dar şi în ***Antologia science-fiction Nemira 94***. A editat fanzinul ***Alternativ***, devenit ulterior un supliment al cotidianului ieşean ***24 de ore***, şi este fondatorul suplimentului ***Supernova***. În prezent, locuieşte la Braşov. De curînd, a publicat la Editura Institutului European din Iaşi volumul de povestiri ***Madia Mangalena***.

Dintotdeauna a fost obsedat de mirosul liliacului. Primăvara, umbla bezmetic prin oraş, bătea cu piciorul toate străzile şi străduţele scăpate de furia sistematizării, căutînd liliacul, iar cînd îl găsea îşi umplea plămînii, ochii gura, buzunarele cu mirosul lui înecăcios, greu, atîrnînd sub amintiri. Voci, imagini, urme de gest – multe dintre ele abia schiţate, neterminate, dar ştim cu toţii că tocmai pe astea le ţinem minte, întotdeauna ne amintim mai bine ce nu ştim, ce n-am ştiut, ce n-am apucat să aflăm, chestie care nu ne mai dă pace, care ne munceşte mulţi ani după aceea...

Toate erau în mirosul liliacului. Se adunau din aer, din trecutul ce ne-a brăzdat faţa şi gîtul şi mîinile, din viitorurile ce ne vor săpa şanţuri şi mai adînci, Doamne, cît se lucrează la trupurile noastre, cîtă muncă!

Întotdeauna îl găsea. Mirosul liliacului era mereu acolo, aşteptîndu-l parcă, existînd pentru el. A doua zi, oamenii de prin partea locului ieşeau la ferestre, cercetînd aerul, cerul, pămîntul, cu gurile schimonosite, cu frunţile încruntate, cu pielea încreţită pe ei, nemaisimţind mirosul care, pînă mai ieri, le intra în case, le lustruia mobilele, le îmbrăca pereţii. Cine a furat liliacul? Parfumul lui unde s-a dus? Vieţile lor erau altele. Ţineau între mîini alte viitoruri, cu totul altele decît bănuiseră cu numai o zi în urmă. Dar cîte din bănuielile noastre se împlinesc? Cîte? Şi nu ăsta-i farmecul vieţii? Nu-i?

El nu ştia nimic din toate astea.

De unde să ştie? De ce să ştie?

Îşi vedea de ale lui, de viitorul lui, unicul – unic poate pentru că nu se gîndea niciodată la el, nu-şi făcea planuri, nici vise, nici nimic. În fiecare seară se întorcea acasă pe alte străduţe.

Cum le găsea? Le ştia? Le intuia? Îl găseau ele pe el?

Şi oamenii ieşeau la ferestre să vadă, să pipăie, să guste, să miroasă, de unde venea izul ăla de liliac, greu respirabil, înecîndu-le copiii, de unde greutatea aerului care le intra în case, făcîndu-le mobilele să trosnească sub apăsare, lăsîndu-le urme pe pereţi, pe uşi, pe pielea lor pe care degeaba o spălau apoi zile în şir, că nu-şi mai puteau scoate mirosul liliacului din ea. Erau neliniştiţi, erau nervoşi, certurile se auzeau din

stradă, dar nu mai erau certurile obişnuite, zgomotul obişnuit al fiecărei străzi din orice oraş obişnuit. După fiecare astfel de plimbare de-a lui se întîmpla ceva, fugeau fetele de-acasă – unde? nu ştia nimeni, nici ele nu-şi aminteau, sau poate doar nu voiau să spună...

Dar care-i diferenţa?

...cînd, după cîteva zile, se întorceau, de tot schimbate, cu alte gesturi, cu alte gînduri, cu alte cuvinte, cu alte trupuri chiar, şi toate astea căpătau un înţeles mai tîrziu, mult mai tîrziu, cînd se năşteau "copiii liliacului", cum erau numiţi, pentru că lăsau în urma lor, pe străzi, o dîră de miros de liliac, aşa cum lăsa el cînd se întorcea acasă după plimbările primăvăratice pe străduţele scăpate de sistematizare.

În fiecare an era la fel. Odată intrat în casă, se aşeza în scaunul lui preferat, în bibliotecă, la birou, şi nimeni dintre ai casei nu băga nimic de seamă.

Ce anume? Ce ar fi putut să bage de seamă?

Ei erau intrigaţi doar de ceea ce tot scria el acolo, în caietele alea ale lui pe care le ţinea încuiate în birou. De cîte ori n-ar fi vrut ei să forţeze acele sertare, să vadă, să se lămurească ce tot scrie el acolo după plimbările alea, dar ceva îi oprise de fiecare dată, nimeni nu-şi dădea seama ce era, de unde venea acel impuls şi, mai ales, de ce renunţau la descuiatul sertarelor. Să fi fost mirosul de liliac? Mirosul ieşea din bibliotecă, parcă din chiar acele sertare ale biroului, şi li se părea aiurea toată povestea asta... De ce tocmai acolo? Cum le trecea aşa ceva prin cap?

...că doar cele cîteva crengi de liliac, aduse din plimbările lui misterioase, erau puse în colţul celălalt al camerei, într-un vas mare, de ceramică.

Aceasta este povestea, repetabila poveste a celui care în fiecare primăvară făcea plimbări lungi în urma cărora se închidea în bibliotecă şi scria în caietele alea care s-au tot înmulţit... De unde apăreau? Cine le aducea?

...ocupînd, an după an, aranjate în lăzi din ce în ce mai mari, tot spaţiul liber rămas în încăpere. Ai lui se tot foiau pe lîngă uşa bibliotecii, dar nimic, tot nu ştiau ce scria el acolo, nu bănuiau...

Cum să bănuiască? Din ce? Din scîrţîitul stiloului (stilou să fi fost?), din foşnetul paginilor întoarse una după alta, din ce?

Anii au trecut, primăvară după primăvară, liliac după liliac, caiet după caiet. Oraşul s-a schimbat, sistematizarea a ieşit biruitoare, dar, ca orice victorie ce se declară totală, a lăsat supravieţuitori. Casa lor a rămas aşa cum era, doar ea a rămas aşa cum era. Toate noile străzi, noile cartiere, blocurile semănînd unele cu altele ca două flori de liliac, ca două picături de esenţă, au ocolit-o, au ignorat-o de parcă nici n-ar fi fost. Oamenii înşişi s-au schimbat, în obiceiurile lor, în gîndurile lor, în cuvintele lor, trăind, gîndind, vorbind "limbajul blocurilor". Civilizaţia blocurilor s-a întins atotstăpînitoare. N-a mai rămas nici o grădină în oraş, nici o tufă de liliac, deşi tot oraşul miroase de-acum a liliac. Oamenii s-au obişnuit şi cu "copiii liliacului", cum erau numiţi pe vremuri, acum mari, avînd copii la

rîndul lor, mirosind, evident, şi ei a liliac, ca şi bătrînii încă în viaţă, puţinii bătrîni. Prea repede au murit bătrînii în oraşul ăsta!

E din nou primăvară. Se plimbă pe străzi, pe alte străzi, purtînd numele altor bărbaţi, din alte vremuri. Peste tot blocuri, doar blocuri, beton şi asfalt, nici o casă, nici o grădină, nici un liliac... Şi totuşi, întregul oraş este învăluit într-un miros puternic de liliac, miros blocurile, tramvaiele, asfaltul, teii, oamenii, tot ce înseamnă Oraşul miroase a liliac. Şi el se întoarce acasă obosit, trist, se închide în bibliotecă, ia un caiet nou pe birou, îl deschide la prima pagină şi rămîne un timp aşa, dus pe gînduri, învăluit în mirosul amintirii, în amintirea mirosului... În colţul ochiului stîng i se materializează o lacrimă care curge pe obraz, îşi găseşte albia săpate de timp pe faţa lui... De amintiri? De dorinţe neîmplinite? De împliniri pe care nu şi le-a dorit?

...şi i se pare că lacrima aia miroase a liliac, dar aşa, ca un abur, ca un gînd insuficient formulat, şi nu îi acordă prea multă atenţie. Închide ochii şi îşi sprijină fruntea în palme. Apoi tresare, devine neliniştit, simte un miros greu în jurul lui, ieşindu-i din haine, din păr, din sertarele biroului, din lăzi, din pereţi, din vasul de ceramică aflat în colţul celălalt al încăperii. Aerul din bibliotecă a devenit de nerespirat. Se descheie la nasturele ce-i strînge gulerul cămăşii. Aude lăzile trosnind, în ele sînt închise caietele în care a tot scris ani de zile fără să ştie nimeni ce anume. Simte că se sufocă. Se repede spre uşă. Se prăbuşeşte la un pas în faţa ei. Un pas în faţa uşii. De o parte a ei.

În ochi i se citeşte nemulţumirea. Nemulţumirea finală. Nemulţumirea cu care ne împăcăm. Cu care putem trăi. Care este motorul trăirii noastre. Ca o împăcare. Ca o... mulţumire? Da, s-ar zice că a murit împăcat. Ca un o care şi-a rînduit toate pe lumea asta, fiind oricînd pregătit să moară. Ca un savant bătrîn care o viaţă întreagă a căutat ceva şi, într-un sfîrşit, găsindu-l, este şi el pregătit să moară.

Aşa a murit el, acolo, în faţa uşii. De-o parte a ei.

Cînd ceilalţi au forţat uşa şi au dat buzna în bibliotecă, nici măcar n-au simţit că mortul mirosea a liliac. Era ceva obişnuit. Comun. Cu toţii erau "copiii liliacului".